Anul al 55-lea | 16 Pagini | EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei | 16 Pagini | Nr. 70 Sâmbătă 12 Martie 1938
P IIII
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful postal și valuta

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Colaborarea între generații

Niciodată nu s'a vorbit și nu s'a scris atât de mult despre starea de spirit a tineretului ce s'a creat după războiul mondial, — fie din cauze de ordine materială, fie din cauze de ordine spirituală, — ca în epoca noastră. Această stare de spirit nu este numai produsul unor nemulțumiri îndreptățite și trecătoare, ci a unei concepții greșite despre rolul și misiunea generației prezente, făcându-se abstracție de opera săvârșită de generațiile anterioare, ca și de principiul continuității și al colaborării ce este la baza civilizației și a progresului.

Adevărul este, că după încheierea păcii s'a accentuat pretutindeni neînțelegeri și tendințe opuse între tineret și cei considerați că aparțin generației „îmbătrânită", care a contribuit să creeze mistica generației... spontane, investită cu puterea miraculoasă a prefacerii și a reînoirii vieții sociale, economice și culturale, fără să se țină socoteală de legile naturale și de echilibrul forțelor creatoare.

Un mare scriitor englez, d. Clandesley Brereton, dr. **honoris causa** al Universității franceze din Lille ,s'a ocupat într'un studiu publicat în **„Revue de Deux Mondes"** de starea de spirit a tineretului englez.

„De câtva timp în Anglia — scrie d. Brereton — generația prezentă a fost obiectul atacurilor sau criticilor destul de numeroase.

Cea dintâi observație e tendința de nemulțumire a generației prezente. Tinerii impută generației precedente că n'a știut să împedice războiul și nici să culeagă roadele sale.

De aci o scădere universală a principiului de autoritate ce se traduce printr'o nepăsare generală față de orice tradiție religioasă, printr'o ură împotriva convențiilor sociale și printr'un suveran dispreț față de tehnica tuturor artelor, la care se adaugă un soi de voință sălbatecă de a construi totul din nou după ce se va face **tabula rasa** din întreaga civilizație anterioară. Nimic nu-i mai semnificativ de cât această stare de spirit pe care o produce literatura de azi. In nici o parte această scădere a autorității nu este mai accentuată ca în viața de familie. Respectul copiilor față de părinții lor a dispărut".

Aceste constatări — cu oarecare variante — s'au făcut și în alte țări.

Firește, că această stare de spirit a tineretului are cauze mai adânci și chiar constatările ce s'au făcut, în urma numeroaselor anchete ale asociațiilor culturale, ca și ale diverselor personalități ce ocupă un loc de frunte în elita intelectuală, dovedesc influențele ce le-au avut, asupra generației prezente, scăderile înregistrate în viața familială și socială. S'a încercat să fie atras tineretul în organizații internaționale, cu scopuri pacifice, dar și cu scopuri politice. Prima conferință internațională a tineretului ce s'a ținut zilele trecute la Praga ,a avut acest caracter. Nu credem că tineretul trebue să fie angajat în discuțiuni de ordin politic internațional, ce depășesc posibilitățile sale de a judeca și soluționa probleme de asemenea însemnătate.

Mai importantă și actuală este problema armonizării generațiilor și a educației tineretului în vederea unei strânse colaborări. Observăm că se cer prea multe unora, asupra cărora apasă răspunderea creșterii și îndrumării tineretului, când ar fi bine să împărțim atribuțiunile, contribuțiile și răspunderile. N'am auzit oare, în ultimul timp, făcându-se mai mult răspunzătoare școala de faptele grave și profund regretabile ale unor elevi de liceu, când familia și societatea au și ele partea lor de răspundere? Studiind aspectele, variate și complexe, sub care se prezintă societatea modernă, ne izbește dezechilibrul ce s'a creat între generația tânără și cea considerată bătrână, prin opoziția ideilor, a sentimentelor, a stărilor de spirit ca și a aspirațiilor lor. Torța simbolică pe care fiecare generație o trece generației următoare în semn de continuitate, dar și de solidaritate între generațiuni, are și o altă semnificație de înalt ordin spiritual și moral. Este idealul către care aspiră să-l atingă în cursa sa, fiecare generație. Nu o himeră, nu o utopie, nu o fantasmagorie, ci o aspirațiune firească către o viață mai curată, mai bună, prin lupte și jertfe, prin muncă și încredere în forțele creatoare. Iată ce trebue să se facă pentru crearea unei stări de spirit a tineretului favorabilă dezvoltării forțelor creatoare.

Sesiunea consiliului economic al Micii Înțelegeri

—oxo—

Pactul de organizare al Micii Înțelegeri din 1933 a creiat un consiliu permanent pentru coordonarea intereselor economice ale celor trei state, fie între ele, fie în raporturile lor cu alte state. Compus din specialiști și experți în materii economice, comerciale și financiare, el trebuia să funcționeze ca un organ consultativ auxiliar al Consiliului Permanent al Micii Înțelegeri, în politica sa generală.

Un statut amănunțit precizează misiunea, constituirea și funcționarea sesiunilor acestui consiliu economic permanent, care se întrunește, în mod obișnuit, de două ori pe an, pe rând în fiecare din țările Micii Înțelegeri, spre a coordona lucrările secțiunilor naționale și a elabora propunerile de supus Consiliului Micii Înțelegeri, care ia hotărârile definitive, menite să devină parte integrantă din legislația internă a statelor respective.

Creat într'o epocă de adâncă depresiune economică, Consiliul economic al Micii Înțelegeri avea să se lovească în activitatea lui de trei dificultăți esențiale: asemănarea structurii economice a două dintre statele Micii Înțelegeri, România și Iugoslavia; de politica protecționistă în materie agrară a Cehoslovaciei și de protecționismul industrial al României și Iugoslaviei; în fine, în raporturile Micii Înțelegeri cu statele din Europa centrală, de opoziția intereselor politice, care îngreuiau posibilitățile de cooperare economică.

Totuși, în cele 10 sesiuni, în care s'au reunit până astăzi, în patru ani, experții Micii Înțelegeri au realizat o operă considerabilă, care dovedește că ideia conlucrării economice, care a completat sub acest aspect formația politică a Micii Înțelegeri a fost justă și că o Mică Înțelegere economică este o organizație viabilă.

Discursurile de eri ale d-lui Gheorghe Tătărăscu, ministrul nostru de externe, care a deschis sesiunea a 11-a a Consiliului Permanent și ale d-lor Predici și Friedman, președinții delegațiilor iugoslavă și cehoslovacă, ne enumeră rezultatele serioase ale străduințelor de colaborare desfășurate până în prezent. Președintele delegației cehoslovace citează cifre semnificative: Față de anul 1936, anul trecut ne permite să înregistrăm un spor de 60% în schimburile comerciale dintre România și Cehoslovacia și de 29% în relațiile comerciale dintre acestea și Iugoslavia. Acest progres este dovada cea mai convingătoare despre dreptul la viață al Micii Înțelegeri economice.

Cuvântările de eri insistă asupra necesității ca Mica Înțelegere să rămână o comunitate economică deschisă. Acesta e un teren, pe care Consiliul Permanent n'a putut înregistra până astăzi rezultate. Timp de doi ani, în 1934 și 1935, protocoalele de la Roma, care organizau schimburile comerciale între Italia, Ungaria și Austria, pe bază de tarife vamale preferențiale, au îngăduit speranța unei colaborări mai largi în întreg bazinul dunărean, prin unirea străduințelor de apropiere economică între țările Micii Înțelegeri și statele grupate în jurul acordurilor de la Roma.

Orientarea politică a Europei centrale și dunărene, de la acea epocă până astăzi, a zădărnicit din nefericire, o conlucrare, care ar fi putut deveni rodnică și care ar fi fost un element hotărâtor de pace în întreg bazinul Dunării.

Chiar limitată însă la schimburile comerciale și turistice, la raporturile financiare, la unificarea tarifelor și regulamentelor de transport, la acordurile poștale și aeriene, activitatea desfășurată de Consiliul economic Permanent este de un folos netăgăduit și susceptibilă încă de progrese considerabile. In împrejurările atât de schimbătoare ale economiei europene și în nesiguranța politică de astăzi, opera Micii Înțelegeri economice trebue să fie o creațiune continuă. Ea este destul de satisfăcătoare în trecut, pentru a putea fi urmărită cu încredere în viitor.

Prăpădul din California

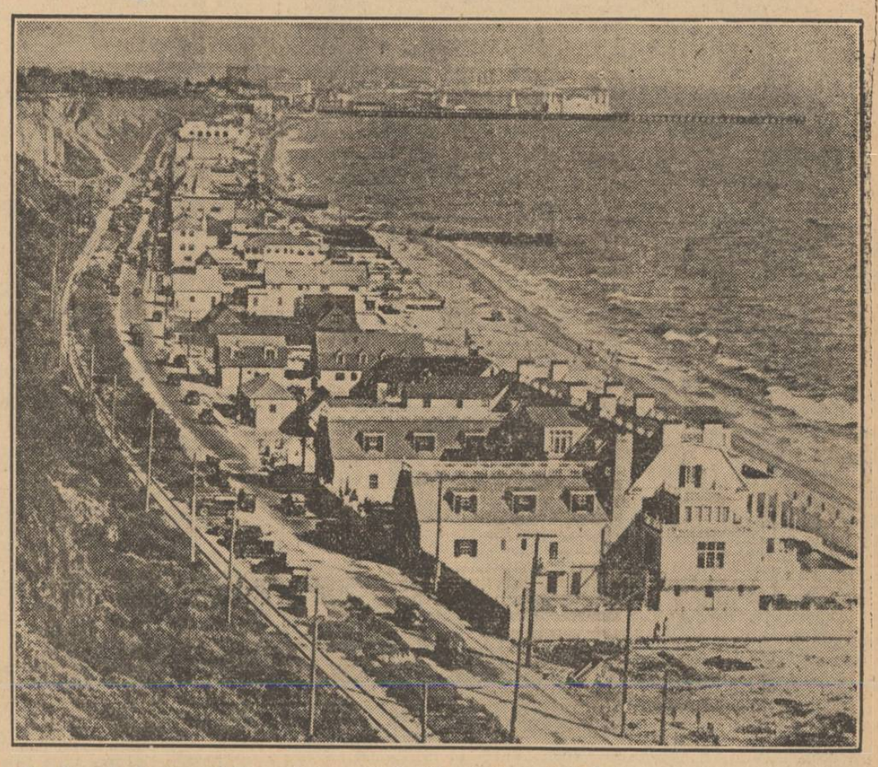

După o ploaie torențială care a durat patru zile, cetatea filmului și regiunile înconjurătoare au fost complet izolate. Vreo 10.000 de persoane au rămas fără adăpost și pagubele au fost evaluate la 500.000 de lire.

Luxoasele vile ale vedetelor filmului situate la Malibu și Santa Monica au fost și ele înconjurate de apă.

Ilustrația noastră reprezintă ravagiile inundației la Santa-Monica.

Greve in Polonia

Varșovia, 9 (Rador). — **Personalul tuturor societăților de asigurare din Varșovia a declarat grevă pe timp de o zi.**

Conflictul se datorește cererii personalului de a i se spori salariile. Lucrul va fi reluat mâine.

Deasemeni, au declarat grevă funcționarii și întregul personal al căii ferate electrice suburbane dela Varșovia, protestând astfel împotriva admiterii unor noui funcționari.

—xox○xox—

Demisia ministrului de finanțe belgian

Bruxelles, 9 (Rador). — *In cursul consfătuirii ministeriale de azi dimineață, d. de Man, ministrul finanțelor, invocând motive de sănătate, a cerut primului ministru să-i accepte demisia, provizorie sau definitivă.*

D. de Man a lăsat primului ministru libertatea de a alege între demisia provizorie si cea definitivă, precum și de a desemna pe ministrul interimar sau pe noul ministru de finanțe.

Deocamdată, nu s'a luat nicio hotărâre.

In cercurile politice se crede că guvernul va încerca să evite o criză ministerială.

—oxo●oxo—

Holeră in China

Hankeu, 9 (Rador). — **La Shangteh, in provincia Honan, s'a declarat o epidemie de holeră. Epidemia este combătută de secția antiepidemică a Societății Națiunilor care vaccinează în masă populația.**

In ultimele zile au fost diagnosticate 42 de cazuri.

Aceasta este prima epidemie ce isbucnește în această regiune și cercurile sanitare sunt foarte îngrijorate de cauza marelui număr de refugiați ce se află în acest ținut și a rezervelor reduse de vaccin antiholeric.

Gospodăriile țărănești

O statistică îngrijorătoare

Cu prilejul convocării consiliului superior al agriculturii, examinându-se situația actuală a gospodăriilor țărănești, în urma aplicării reformei agrare și a diferitelor legiuiri în strânsă legătură cu economia rurală, s'au făcut câteva constatări ce merită atenția tuturor celor ce se interesează de starea populațiunii noastre dela sate.

Intre altele s'a adus la cunoștință, pe temeiul datelor statistice, cât de înapoiată este gospodăria țărănească.

Astfel, directorul „Institutului de cercetări zootechnice", d. prof. G. Constantinescu, a prezintat următoarea situație:

„Avem 250.000 gospodării țărănești FARA NICI O GAINA.

Avem 1.500.000 gospodării țărănești FARA NICIUN PORC.

Avem două milioane de gospodării țărănești FARA O VACA IN BATATURA".

După comunicarea d-lui Ionescu-Brăila, directorul general al zootehnicei, „INTR'O COMUNA DIN JUD. TELEORMAN, DIN 300 DE FAMILII, NUMAI 30 AU CATE O VACA CU LAPTE"; iar din 14 milioane hectare arabile, câte avem în țara întreagă, NUMAI 750.000 HECTARE AU CULTURI FURAJERE, CEEA CE REPREZINTA CEA MAI MICA PROPORȚIE FAȚA DE ȚARILE VECINE".

Firește că aceste date dovedesc cât de înapoiată este

(Continuare in pag. 2-a)

ASPECTE SOCIALE DIN ARDEAL

Nimic fără răsplată

de I. AGÂRBICEANU

Pentru a cunoaște decadența și demoralizarea satului ardelean, rod al politicianizării lui, în cele aproape două decenii dela unire, e nevoe să stăruim mai îndelungat asupra aspectelor sociale pe care orice om cu scaun la cap a trebuit să le vadă, și orice suflet românesc a trebuit să se îngrijoreze, esperiindu-le.

Dacă nu au fost, încă de mult, recunoscute de toată lumea, faptul se datorește nu lipsei fenomenului, ci interesului reprezentanților politicianismului.

In luptele naționale politice dinnainte de unire, concursul țăranului alegător, ca și al intelectualilor cari formau ierarhia satului, era gratuit. Ca unul care am participat, ca preot la sate, înainte de unire, în luptele naționale politice, știu că nici un concurs material nu venia de nicăiri, și că nimeni nu-l aștepta. Toată propaganda se făcea din convingere și însuflețire. Pentru reușita unei adunări politice preoții umblau cu săptămânile din casă în casă. Pentru mergerea la votare, în sedii adesеori depărtate de zeci de kilometri, se convingeau fruntașii satelor să-și dea căruțele.

Alegătorii știau că nu sunt mijloace materiale străine, și cu toții să străduiau să nu cadă în sarcina prea grea a nimănui.

Noțiunea răsplății pentru datoria națională, săvârșită, era necunoscută. In chipul acesta s'a putut păstra idealismul și curățiа luptelor electorale în circumscripțiile românești, cu majorități de ale noastre, cu candidați români.

In circumscripțiile cu majorități străine, sau unde candidau numai partide politice, străine, metodele de corupție a alegătorilor, pe lângă celea teroriste, erau în floare.

Dar, în acestea, alegătorii români erau conștienți că nu e vorba de lupta și biruința lor, ci de a „domnilor străini". Ei nu înțelegeau să le facă gratuit un serviciu, afară de acelea a căror existență atârna de autorități.

Unirea politică a și aflat în Ardeal două categorii de alegători: cei idealiști, gata de luptă națională fără răsplată, din fostele circumscripții electorale românești, și aceia cari se băteau în cadrele partidelor ungurești, pentru candidații acelora, pentru cari momentul electoral, prin tradiție, însemna un prilej de câștig, mai mic sau mai mare. Dela primele alegeri

(Continuare in pag. 2)

Delegațiile română, iugoslavă și cehoslovacă la consiliul economic al Micei Înțelegeri care s'a deschis Miercuri în palatul Camerei de comerț din Capitală

PRĂBUȘIREA UNUI AVION

Londra, 9 (Rador). — **Un avion de vânătoare s'a prăbușit la Ammerdown Park, în apropiere de Frome.**

Pilotul și-a găsit moartea în acest accident.

—oox●xoo—

Prima recoltă...

Ducele D'Aosta, vice regele Etiopiei, asistă la strângerea primei recolte de grâu.

—xox—

FILME

Un om de bine, care are singurul cusur de a publica opere pe cât de multe, pe atât de necitite, este poftit într'o zi la ședătoarea unui ateneu popular.

Se cântă arii naționale, se recită poezii dintre cele admisibile în cărțile de citire, se joacă teatru sănătos, o manifestație lăudabilă pentru inițiatori și realizatori.

La sfârșit, președintele ateneului încheie astfel mulțumirile exprimate publicului pentru sprijinul dat prin particparea în număr mare:

— Și acum, dați-mi voe să vă înfățișez un element excepțional, pe cât de mic, pe atât de înzestrat.

Un căpșor blond, doi ochișori albaștri, un surâs seducător, un salut de balet, un glăscior dulce, o dicțiune înăscută iar nu făcută, pun stăpânire pe asistență.

Dintr'o poezie banală, fetița scoate un giuvaer.

Aplause, aclamații.

Mișcat adânc, omul de bine scoate o hrâtie de cinci sute lei și i-o întinde.

Noi aplause, noi aclamații.

După ce se potolește entuziasmul și rămân mai puțini în sala împodobită cu lanțuri de hârtie colorată, el, mângâind pe eleva strălucită, o întreabă:

— Ce vei face cu banii aceștia?

— Imi voi cumpăra cărți! răspunde ea, scuturându-și pletele blonde.

— Da?... Atunci, uite ce e.... Dă-mi banii înapoi și-ți trimit eu cărți de-ale mele...

Don José

Limba noastră

Una din cele 13

Primesc de la doamna Areta Băcu-Vitencu, profesoară la Cernăuți, rândurile următoare:

„Cu strângere de inimă am citit articolul d-voastră din „Universul", 4 Febr. crt... Sânt și eu o fostă candidată la capacitate (dar, fiți liniștit, vă scrie una din cele 13 care au reușit)...

„Păstrez deci multe amintiri dela această serioasă și binevenită piedică, pusă în calea urcării treptelor de definitivat... Cu drept cuvânt domnul Capidan, președintele comisiunii, arată „ignoranța candidatelor în ce privește gramatica practică și istorică a limbii românești..."

Dar eu care am trăit acest examen alături de „celelalte martire" cunosc mai adânc nivelul intelectual al viitoarelor profesoare.

„...Iată-ne în preajma tezei: cele 339 de candidate roiesc. Deodată un fulger: s'a schimbat președintele! In locul domnului Pușcariu, domnul Capidan. Rămân liniștită: ambii filologi, aceeași școală. Dar un grup de vreo 30—40 de candidate protesta energic. Una dintre ele, o adevărată... miss capacitate, — de fapt, a fost mai mult întrecere de eleganță, cochetărie și ceva frumusețe, decât întrecere de pregătire intelectuală și cunoștințe, — se întreabă obidită:

„— In definitiv, mes chères, cine-o mai fi și ăsta?"

„Colega ei, vrând s'o înjosească prin superioritatea de cunoștințe, îi răspunde emfatic:

„— Se poate să nu-l știi *pă* Capidan? A scris doar... literatură veche!"

„In timpul lucrării scrise (o să mi-o credeți oare?) unele candidate coplau din... Loghin: „Chestiuni de bacalaureat", altele mă ghionteau să le spun: colega din stânga... „cum se scrie *Nord*", cea din dreapta... „vreo două *elegii* de Eminescu", cea din față... „cum se scrie *s'a*, cu linioară sau apostrof?" Atunci m'am întrebat îngrozită: Cum au trecut clasa IV-a de liceu aceste candidate pentru ocuparea catedrelor libere în învățământul secundar?

„Au venit însă ciurul și sita examenului scris și oral, după care 13 candidate au ieșit cu obrazul curat. Dar iată-le și pe aceste 13 în preajma lecțiilor practice. Lecțiile variau: lectură-gramatică. Și tocmai pe biata candidată, care a părăsit abia anul trecut facultatea, a căzut „cea mai grea lecție": articolul hotărît și cel nehotărît. In zadar am făcut-o să înțeleagă cum trebue să lucreze, căci la lecție m'a dat de rușine:

„— Fetelor, vedeți în bucata voastră cuvintele *Maiorul Sonțu?* E articol hotărît. Dar să scurtăm: *MaiorU Sonțu;* avem articol nehotărît".

„Și acestea după ce-și copiase, pe furiș, dintr'un manual de pe masa mea: *l, lui, lui, l!!!* Ceea ce m'a mirat a fost bunătatea comisiunii: candidata a reușit la lecție, dând dovadă de temperament pedagogic, iar necunoașterea gramaticii a fost luată drept „lapsus linguae".

„Dar iat-o și pe candidata cu 8 ani de practică (..la cele mai bune licee din țară!"). La informația pe care o dădusem unei colege despre conjuncția *„căci: subordonătoare-cauzală"*, mi-a răspuns poste umăr:

„— Imposibil! E o conjuncție *coordonătoare* și leagă propoziții principale. Așa-mi învăț eu fetele!

„Nu m'am putut stăpâni și i-am răspuns acru:

„— Poate, după gramatica dumitale!"

„Aceste sânt, stimate domnule Pisani, numai câteva scene dela examenul de capacitate. Și poate — aș fi fost și eu în gloata acestor candidate care „detestă gramatica", dacă buna mea mamă, și ea fostă dăscăliță, nu mi-ar fi sădit de mică simțul și interesul pentru gramatică, în pofida cucoanelor care susțineau că are despre educație păreri foarte „arriérées".

„Sânt, după acest examen, convinsă de pericolul pocirii limbii prin ploaia neologismelor și necunoașterea gramaticii, pericol pe care d-voastră îl combateți vitejește în „Universul". O îndreptare grabnică se impune pentru a înlătura molima: *gramatică până la examenul de licență* și alegerea viitorilor profesori de română cu îndelungată și serioasă chibzuință".

Ce pot să adaug la cele ce spune doamna Areta Băcu-Vitencu?

Fiecare zi aduce ceva nou. Și câte nu au ieșit la iveală, de când eu am început să arăt nepregătirea profesorilor de română, de când d. profesor Ovid Densusianu, în revista sa *Înălțarea*, dela 1 Februarie 1936, a sărit să le ție parte? „Nu sunt deci așa de vinovați profesorii cum îi crede d. Pisani, scria d. Densusianu, și mă mirã că nu s'au gândit mai mulți să protesteze împotriva afirmațiilor sale mai ales când susține, fără nici o rezervă, că „profesorii de română nu știu gramatica"... Păcatul *exagerărilor* se vede că nu-l cunoaște d. Pisani".

Și acum să fac și eu o mărturisire. Oricâte dovezi am despre slaba pregătire a profesorilor de română, oricât de rău îi înfățișează însăși opera lor; *manualele de școală*, oricât de jicnitoare ar fi pentru ei, ca profesori, răspunsurile de pomină ale elevilor la examene, oricât de vinovați îi socotesc pentru halul în care a ajuns limba țării, totuși închipuirea mea n'a mers până acolo încât să cred că poate fi profesor de română cine nu știe cum se scrie *Nord*, cine spune școlarilor că „în cuvintele *Maioru Sonțu* avem articol nehotărît", și totuși să îi se încredințeze o catedră, fiindcă a dat dovadă de „temperament pedagogic".

Nici nu mi-aș fi închipuit vre-odată că disprețul unui profesor universitar pentru știință poate merge atât de departe, încât să scoată o gramatică și să spună că articolul pentru a se putea alipi de substantivul *zi* are nevoie de vocala *„intermediară" u: zi, zi-u-a.*

Cine „exagerează"? Eu sau acei cari fac prelegeri de filologie comparată unor studenți, atât de înapoiați că nu știu ce e articolul, nu știu cum se scrie *s'a* — cu linioară sau apostrof — și îi lasă să treacă licența, examenul de capacitate, ca să ajungă, spre fericirea școalei, profesori de română?

T. PISANI